

عنوان مقاله:

تجرد مدرک مفاهیم کلی؛ برهانی بر غیر مادی بودن نفس

محل انتشار:

دوفصلنامه آموزه های فلسفه اسلامی، دوره 15، شماره 27 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

احمدرضا کفراشی - دانشجوی دکتری فلسفه دین موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم

حسن یوسفیان - دانشیار گروه کلام و فلسفه دین، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

خلاصه مقاله:

انسان‌شناسی یکی از مباحث مهمی است که در فهم، تبیین و تفسیر ما از آموزه‌های دینی تأثیرگذار است. یکی از بنیادی‌ترین بخش‌های آن، بحث از ماهیت انسان است. فلاسفه اسلامی و عده‌ای از متکلمان، به تجرد نفس اعتقاد دارند. برخی از متکلمان، منکر تجرد نفس بوده، آن را مادی می‌دانند. از ابتدای شکل‌گیری مکاتب کلامی تا کنون، گاه مادی‌انگاری و گاه تجردگرایی نظریه غالب بوده است. در سده اخیر نیز هرچند دیدگاه تجردگرایی نظریه غالب می‌باشد، اما متکلمان مکتب تفکیک از مادیت نفس دفاع می‌کنند. تجردگرایان برای اثبات تجرد نفس، ادله متعددی اقامه می‌کنند. یکی از مهم‌ترین آن‌ها، دلیلی است که از طریق ادراک مفاهیم کلی توسط نفس، به اثبات تجرد نفس می‌پردازد. در این برهان، گاه از طریق انقسام مفاهیم ادراک‌شده و گاه از طریق فاقد عوارض مادی بودن معقولات ادراک‌شده، تجرد نفس را به عنوان محل این صور و معقولات نتیجه می‌گیرند. این پژوهش با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی، این دلیل را بررسی کرده است. پس از تبیین آن، صحت و میزان دلالت آن بررسی شده و روشن گردیده است اشکالات متعددی که به هر دو تقریر این دلیل عقلی وارد شده‌اند، نمی‌توانند خدشه‌ای به اعتبار این برهان وارد کنند.

کلمات کلیدی:

نفس، تجرد نفس، ادراک کلیات، مفاهیم کلی، انقسام‌ناپذیری معقولات

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1168910>

